

Plan mot diskriminering och
kränkande behandling för

Junibackens förskola och pedagogisk omsorg

Läsår 2022-2023

Innehåll

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för.....	1
Junibackens förskola och pedagogisk omsorg.....	1
Mål med planen	4
Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	4
Inledning.....	4
Definitioner.....	5
Delaktighet i arbetet med planen	5
Förankring av planen	5
Ansvarsfördelning	5
Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan	5
Främja lika rättigheter och möjligheter	6
Främjande insatser.....	6
Kartläggning.....	8
Områden som kommit fram i kartläggningen.....	8
Förebyggande åtgärder	9
Områden som berörs av åtgärden	9
Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling	11
Lagstiftning samt stödmaterial under arbetet med planen	13
Viktiga begrepp och definitioner.....	14
Diskriminering.....	14
Diskrimineringsgrunder.....	14
Kön	14
Könsöverskridande identitet eller könsuttryck	14
Etnisk tillhörighet	14
Religion eller annan trosuppfattning	14
Funktionsnedsättning/funktionshinder	15
Sexuell läggning	15
Ålder.....	15
Direkt och indirekt diskriminering	15
Trakasserier	15
Sexuella trakasserier.....	16
Tillgänglighet	16
Likabehandling.....	16
Främjande respektive förebyggande åtgärder.....	16
Främjande arbete - vad säger lagen?	17
Kränkande behandling.....	18

Mobbning	18
Utrednings- och åtgärdsskyldighet	18
Repressalier	18
Kartläggning	19

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är ett viktigt verktyg för att strukturera likabehandlingsarbetet. Arbetet med att utforma planen är också ett sätt att förankra likabehandlingsarbetet och att involvera alla som berörs.

Mål med planen

All personal på Junibacken tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Alla elever på Junibacken ska känna sig trygga och uppleva att de blir lyssnade på och tagna på allvar.

En skolgång på Junibacken ska vara säker ur ett likabehandlingsperspektiv.

Planen gäller både de situationer där det kan uppstå kränkningar eller risk för kränkningar mellan elever/barn och de kränkningar eller risker för kränkningar som vuxna på för/skolan kan utsätta elever för.

En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse alltid måste tas på allvar. Om den vuxne inte uppfattar att det är en kränkning så är det elevens upplevelse som definierar kränkningen.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling består av

- det främjande arbetet
- det förebyggande arbetet inklusive kartläggning
- det åtgärdande arbetet

Inledning

Förskolans namn JUNIBACKEN	Planen gäller från SEPTEMBER 2022
Verksamhet som omfattas av planen Förskola 1-5 år samt pedagogisk omsorg 6-12 år	
Kontaktperson för planen, utsedd av rektor Helene Strömberg 0584-473364	
Samtliga insatser och åtgärder som framgår av planen ska utvärderas Framåsyftande samtal med vårdnadshavarna i början av varje termin i jan- feb samt aug-sep Kartläggning med 3-5 åringar inför samtalen med barnen där de får svara på frågor om vår miljö med glada eller ledsna gubbar. Blir det ledsna gubbar görs det en åtgärd om hur vi ska lösa det. 1-2 åringar kollar vi av genom observationer. Kollar av i slutet av varje termin med de barn som kryssat ledsna gubbar så att det har blivit bättre. Vi genomför kartläggningen med pedagogisk omsorgs barnen också på hösten och våren. Enkät till föräldrarna under våren samt medarbetar enkät	

Definitioner

I skollagen och diskrimineringslagen finns ett antal begrepp som är viktiga att känna till i arbetet med likabehandling. Du hittar dessa i bilagan med definitioner. Där finns också olika exempel på exempelvis kränkande behandling.

Delaktighet i arbetet med planen

Elevernas delaktighet

Barnen blir intervjuade vid kartläggningen med sin ansvarspedagog.

Vårdnadshavarens delaktighet

Får information och kan framföra tankar vid framåtsyftande samtal som är 2 gånger/ läsår.

Kan ta upp frågor vid brukarstyrelsemöten som är 4 gånger/läsår.

Vårdnadshavarna kan också lyfta frågor vid hämtning och lämning.

Medarbetarnas delaktighet

Arbetslags reflektion och samtal kring arbetet i planen

Pedagogen gör intervju och kartläggning med sina ansvarsbarn och vi pratar ihop oss under en reflektion vad alla kommit fram till och vad vi ska ha för åtgärder.

Förankring av planen

Planen förankras på följande sätt

Ex: Planen förankras hos personalen vid personalkonferens. All personal på förskolan läser planen i sin helhet. Planen ingår i introduktionen av personal som anställs under året. Stående punkt på arbetslaget hur vi ska arbeta förebyggande mot kränkningar. Pedagoger för en levande diskussion om planens innehåll med sina elever. Vårdnadshavare får information via framåtsyftandesamtal, brukarstyrelse och föräldramöten.

Ansvarsfördelning

Enligt skollagen är rektor ansvarig för att planen upprättas och följs (6 kap. 10 § skollagen). Rektor ska ansvara för att planen implementeras, utvärderas och revideras varje år. All personal har ansvar för att planen efterlevs och att arbeta efter den.

Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan

Planen mot diskriminering och kränkande behandling innehåller här nedan en redovisning av hur åtgärderna och insatserna i föregående års plan har genomförts. Har insatserna och åtgärderna haft avsedd effekt utifrån de mål som sattes upp i föregående års plan? Utvärderingen är utgångspunkten för årets plan.

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats och vilka som har varit delaktiga

Alla pedagoger har varit delaktiga under arbetet och vi har använt reflektionstiden eller arbetslagstiden för att diskutera detta. Vi har gått igenom barnens svar tillsammans både innan och efter åtgärderna. Vi har diskuterat och reflekterat tillsammans i arbetslaget.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vi gjorde i början av läsåret en kartläggning och kollade av vad alla hade svarat samt gjorde åtgärder till det som behövdes. Var inga stora saker utan mer att man ville vara själv på toaletten och att ibland blir det trångt i hallen och då puttas det ibland på varandra. Vi gjorde åtgärderna att barnen skulle säga till när de gick på toaletten så att vi pedagoger kunde vakta samt att vi inte gick så många ut eller in i hallen samtidigt. Vid slutet kollades det av och det var bättre. Likadant gjorde vi på vårterminen.

Vi har haft mycket kompisprat och gjort tankekartor om hur man är en bra kompis och hur vi ska vara mot varandra. Det har resulterat i att när det kommer personer utifrån som t.ex. biblioteket, forskningsprojektet så säger de att vi har så fin och lugn grupp som är så snälla mot varandra, Är ju ett bra resultat att andra ser det tycker vi.

Främja lika rättigheter och möjligheter

Arbeta med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till att alla elever och vuxna på skolorna och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem.

Främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Det främjande arbetet ska omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas med mål att förstärka respekten för allas lika värde.

Mål

På förskolan Junibacken möter vi upp alla barnens olika behov. Vi vill att alla ska känna sig välkomna hit. Vi använder oss av tolk då det behovet finns, använder oss av hjälpmedel som behövs.

Insats

Vid sammankomster, studiebesök och tillställningar använder vi alltid tolk, för ökad jämställdhet och tillgänglighet. Extra organisatorisk uppmärksamhet krävs, för att jämställdhet och tillgänglighet ska tillgodose och kränkningar förebyggas.

Vi har hälsningsfraser i hallen som hej, hej då, god jul, glad alla hjärtans dag osv så att alla ska känna igen sig i sitt språk. Vi har svenska, engelska, norska, finska, dari, tyska, polska som språk i vår verksamhet just nu. Vi har månadens ord på alla olika språk för att ta del av varandras kulturer samt att kunna använda olika språk på ex frukterna.

Vi jobbar med vår ljudnivå så att barn med hörselnedsättning kan delta på ett trivsamt sätt även för alla i gruppen.

Hur och när ska insatsen följas upp

Vi pratar om det vid framåtsyftande samtal med vårdnadshavarna.

Ansvarig för insatsens genomförande

Pedagogen som ansvarar för mötet, samtalet osv. Förestelärare ansvarar för att språkplanen implementeras och alla pedagoger ansvarar för att den efterföljs.

Samarbete finns med habiliteringen.

Mål

Vi behöver en trygg och fungerande verksamhet där barn i åldrarna 1-12 år kan mötas.

Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen

Alla pedagoger på Junibacken

Insats

Vi erbjuder många olika aktiviteter och saker att göra för olika åldrar. Vissa saker får bara de stora skolbarnen göra. Delar upp oss i mindre grupper så att det ska bli lugnare miljö för alla. Putnyttjar ”skolgården” för de större så då pedagogiskomsorgsgruppen har blivit större grupp. Följer de större barnen som har pedagogisk omsorg till bussen på morgonen och eftermiddagen så att de ska känna sig trygga.

Hur och när ska insatsen följas upp

Inför kartläggningen varje termin samt under framåtsyftande samtalen med vårdnadshavarna.

Ansvarig för insatsens genomförande

Alla pedagoger på Junibacken

Mål

Vi skapar samarbete och behöver jobba tillsammans för en trygg och lärorik miljö och verksamhet, pedagoger, barn och vårdnadshavare.

Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen

Alla på förskolan Junibacken pedagoger, barn och vårdnadshavare.

Insats

Vi har ett nära samarbete med hemmen.

Vi möter alltid upp i hallen vid lämning och hämtning så att de ska känna sig sedda och välkomna samtidigt som vi kan delge varandra information som är nödvändig för att vi ska göra det bästa för barnen under dagen.

Vi har framåtsyftande samtal 2 gånger /läså

Vi har en Brukarstyrelse på Junibacken som träffas 4 gånger /läså.

Vi har jobbkvällar/avslutningar tillsammans med familjerna på Junibacken vilket gör att alla känner sig delaktiga.

Instagram konto där vi lägger upp undervisningsaktiviteter som vårdnadshavarna kan ta del av på kvällarna tillsammans med sina barn. Har mycket kort på det vi pratar om i hallen också så vi kan diskutera vid hämtning.

Försöker att skapa lärmiljöer utefter barnens intressen. Förra terminen yoga och rörelse kub och nu har vi en vattenkub.

Hur och när ska insatsen följas upp

Vid framåtsyftande samtal med vårdnadshavare, kartläggningen med barnen. Vi kollar av enkätsvaren som vårdnadshavarna svarat på. Under våren vid enkätsvaren från föräldrarna samt under framåtsyftande samtalen.

Ansvarig för insatsens genomförande

Alla pedagoger på Junibacken

Kartläggning

Områden som kommit fram i kartläggningen

Kränkande behandling

Kartläggningsmetod

Varje pedagog går med sina ansvarsbarn och kollar av vår inne och utemiljö med hjälp av glada och ledsna gubbar som de kan svara med. om det blir en ledsne gubbe frågar pedagogen vidare om vad som gör att det blir en ledsne gubbe. Alla svar går pedagogerna tillsammans igenom vid en reflektion eller arbetslagstid. Vi tar fram åtgärder på det som kommit fram för att göra det bättre. Detta sker 2 gånger/läsår i början av varje termin sen kollas det av i slutet av varje termin så att det har blivit bättre.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Pedagoger och barn gör intervjun/frågorna om miljön tillsammans. Pedagogerna sammanställer alla svar och gör ev åtgärder.

Resultat och analys

Vi kollar av hur barnen känner sig i våra olika miljöer som toaletten, hallen, på gården, bil och bygg rummet, hemvrån, vid matsituationer och när de går hit till förskolan osv. de får även frågor om hur de mår, vad de är bra på och om de är oroliga för något.

Resultatet ht22:

När jag går till förskolan: Alla barn har svarat med grön gubbe. Ett barn har svarat både gul och grön gubbe då det är jobbigt med måndagar.

Analys och åtgärd: väldigt bra betyg. Vi har en bra och fin grupp. Rädda och omtänksamma mot varandra.

Känner du dig trygg överallt: alla har svarat gröna gubbar utom tre barn som svarat gula gubbar då ett barn ramlar ibland, ett barn är litet så hen kan bli översprungen inomhus och ett barn kan bli knuffats ibland.

Analys och åtgärd: vi pedagoger påminner om att vi ska gå inomhus och springa utomhus. Påminner och pratar om hur vi ska vara mot varandra.

Tycker du om att leka och lära inomhus: Alla barn svarar grön gubbe.

Analys och åtgärd: mycket bra betyg.

Berätta vad du tycker om samlingen: alla barn har svarat grön gubbe utom två barn som svarat mitt i mellan eftersom det ibland är lite jobbigt att sitta still och tråkigt.

Analys och åtgärd: Vi behöver öva på att sitta still det vi pedagoger kan tänka på är att göra nåt praktiskt mitt i mellan som ex en rörelseramsa eller sång.

Berätta vad du tycker om aktiviteter/uppdrag: alla barn har svarat grön gubbe. Matte, skapande, sång, rörelse bana var de bästa aktiviteterna

Analys och åtgärd: ett bra betyg.

Tycker du om att leka och lära utomhus: alla barn har svarat gröna gubbar. Att gräva, laga mat, insekter och djur, maten i slottet, hästar, cykla, jagalek.

Analys och åtgärd: mycket bra betyg. Vi pedagoger ska dela upp oss för mer uteaktiviteter under veckan ex skapande en vecka, roboten en vecka, matematik en vecka osv då en pedagog ansvarar över det per vecka.

Tycker du om att leka och lära i skogen: Alla barn har svarat med gröna gubbar.

Analys och åtgärd: mycket bra betyg. Ska försöka ta oss mera till större skogen och inte bara skogen på våran gård.

I det stora hela är det inga större saker som barnen har anmärkt på. Vi har under början av terminen jobbat mycket med våran ljudnivå. Behöver sänka ljudvolymen inomhus så att vi pratar normalt med varandra. Vi har blivit en större grupp och många pratar med hög ljudvolym.

Kön

Kartläggningsmetod

Intervju och kartläggning med barnen samt samtal med vårdnadshavare, enkät till vårdnadshavare.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid intervjun och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp

Resultat och analys

Vi jobbar utefter att alla saker/aktiviteter är till för alla barn oavsett kön. Barnen accepterar varandras val och alla är nöjda.

Etnisk tillhörighet

Kartläggningsmetod

Intervju och kartläggning med barnen, vid samtal med vårdnadshavare samt enkät till vårdnadshavare.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid intervjun och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp

Resultat och analys

Just nu har vi en familjer som behöver tolk och vi har olika språk i gruppen som finska, norska, tyska, dari, polska och engelska. Vi har olika månadens ord och hälsningsfraser i hallen på allas språk och ute samt att barnen kan byta språk på spel och sagor på ipaden.

Funktionsnedsättning

Kartläggningsmetod

Intervju och kartläggning med barnen, vid samtal med vårdnadshavare samt enkät till vårdnadshavare. har ett samarbete med habilitering, vårdnadshavare och specialpedagog.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid intervjun och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp. Möten med habilitering, specialpedagog, rektor, vårdnadshavare och pedagoger.

Resultat och analys

Vi har i början jobbat med ljudnivån i gruppen. Vi har lagt ljuddämpande material i vissa lådor inomhus. Fortsatt samarbete med habilitering

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Inget barn på Junibacken ska känna sig utsatt för kränkande behandling

Åtgärd/insats

Vi jobbat regelbundet med empati och respekt. Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra och lära varandra saker över åldrarna.

<p>Vi har dagliga diskussioner om hur man är en bra kompis, hur vi ska vara mot varandra här på Junibacken. Viktigt att vi lär oss säga förlåt till varandra.</p> <p>Vi har positiv beröring och massage ibland.</p> <p>Barnen får vara själva på toaletten. De större som vill får låsa dörren. De andra kan säga till en pedagog som vaktar så ingen kommer in och även så att pedagogen hör när de är klara.</p> <p>Berättar för föräldrarna om något uppstår så vi kan jobba från båda hållen.</p>
<p>Motivera åtgärd</p> <p>Om vi jobbar med ovanstående punkter leder det till en trygghet och en tillhörighet vilket gör att de hjälper och ser till varandra.</p>
<p>Ansvarig</p> <p>Pedagogerna på Junibacken, Helene</p>
<p>Datum när det ska utvärderas</p> <p>Kollar av vid kartläggningen under terminerna</p>

Kön

<p>Mål och uppföljning</p> <p>Flickor och pojkar ska få lika stort utrymme och inflytande i vår verksamhet. Alla saker eller aktiviteter är för alla barn.</p>
<p>Åtgärd/insats</p> <p>Vi ger alla talutrymme, går ofta laget runt så alla får chansen att säga något.</p> <p>Vi ser till att det finns leksaker och aktiviteter som man kan göra som kommer från många olika sorts yrken som kock, byggare, frisör, städare, snickare, ta hand om barn/dockor, bilar, mekano osv.</p> <p>HBTQ frågar att alla familjer ser olika ut. Att alla får vara som de vill och det är ok.</p> <p>Barnen får fråga varandra innan de kramar varandra så vi vet att barnet vill ha en kram.</p>
<p>Motivera åtgärd</p> <p>HBTQ väldigt viktigt i ett litet samhälle där de inte träffar på detta så mycket. Om inte vi vuxna gör så stor sak av vad som är flick eller pojk saker så gör inte barnen det heller. Alla får göra allt.</p>
<p>Ansvarig</p> <p>Pedagogerna på Junibacken</p>
<p>Datum när det ska utvärderas</p> <p>Vid kartläggningen vid båda terminerna.</p>

Etnisk tillhörighet

<p>Mål och uppföljning</p> <p>Inget barn ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier pga etnisk tillhörighet</p>
<p>Åtgärd/insats</p> <p>Vi har barn med flera olika modersmål. Vi har finska, norska och svenska samt att vi själva plockar in engelskan. Vi har hälsningsfraser i hallen på alla olika språk. Vi har även veckans 2 ord i hallen med flaggor bredvid orden. Detta för att alla ska känna igen sig på nåt sätt och att alla våra språk och tillhörigheter är viktiga.</p>
<p>Motivera åtgärd</p> <p>Vi vill lära oss varandras språk till viss del.</p>
<p>Ansvarig</p> <p>Pedagogerna på Junibacken</p>
<p>Datum när det ska utvärderas</p> <p>Kollar av vid kartläggningarna</p>

Datum när det ska utvärderas
<i>Funktionsnedsättning</i>
Mål och uppföljning Alla barn ska ha samma möjligheter och rättigheter att delta i verksamheten oavsett funktionsnedsättning
Åtgärd Vi skaffar de hjälpmedel som behövs. Just nu har vi ett barn som har hörapparater med implantat. Fungerar bra och vi får det vi behöver till detta av vårdnadshavarna. Ett samarbete med habiliteringen finns för stöd och tips. Vi beställer specialkost till de som behöver. Vi deltar i rocka sockorna för allas lika värde. Vi pratar om barnens rättigheter i samband med FN dagen. Firar alla hjärtans dag och laddar oss själva med positiva och bra saker.
Motivera åtgärd Vi anpassar oss efter de behov som finns.
Ansvarig Alla pedagoger på Junibacken
Datum när det ska utvärderas Vid kartläggningen på båda terminerna

Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. En elev kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra elever. Det finns inget krav på uppsåt. En elev eller anställd behöver alltså inte haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Anmälan om uppmärksamman eller misstänkt kränkande behandling kan göras av elev, vårdnadshavare eller personal vid skolan. Alla elever ska vara informerade av skolans personal om vem de kan vända sig till om de upplever sig kränkta av en annan elev eller en vuxen i verksamheten. Vårdnadshavare får samma information exempelvis i samband med föräldramöte. Om en vuxen i skolan får kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av en elev är de skyldiga att snarast anmäla detta till rektor som i sin tur beslutar om att utreda händelsen. Rektor informerar även skolhuvudmannen.

När det uppstår en situation där en elev känner sig kränkt ska processen hanteras i systemet ”Draft It”.

Processen innehåller mall för att anmäla och utreda en händelse, ta ställning till, vidta och följa upp åtgärder.

Skolan måste ta ett samlat grepp kring elevers skolsituation och på ett allsidigt sätt utreda elevers känsla av utsatthet. Det är viktigt att den enskilda elevens upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Om flera parter i samma ärende upplever att de utsatts för kränkning ska en anmälan och utredning göras för varje part.

Lagstiftning samt stödmaterial under arbetet med planen

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10)

Skolverkets stödmaterial Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar

Skolverkets rapport Utvärdering av metoder mot mobbning (2011)

Skolverkets rapport Kränkningar i skolan – analyser av problem och lösningar (2013).

Diskrimineringsombudsmannens skrift Husmodellen– ett praktiskt verktyg för att upptäcka och förebygga diskriminering och trakasserier i förskolan och skolan (Diskrimineringsombudsmannen, artikelnummer M2 2009)

Handledning "Lika rättigheter i skolan – Ett stöd i skolans likabehandlingsarbete "(Diskrimineringsombudsmannen, artikelnummer H5.1 2012)

Viktiga begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär när de som arbetar vid skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever, i samband med diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, verksamhet, undervisning läroböcker och så vidare.

Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Det är viktigt att komma ihåg då till exempel elever och/eller vårdnadshavare kan uttrycka att eleverna har diskriminerat varandra.

Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kön

Med kön avses biologiskt kön (i juridisk mening), det vill säga att någon är man eller kvinna.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

Med diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringsgrunden avser diskriminering på grund av religion, annan trosuppfattning, annan religiös åskådning samt ateism.

Funktionsnedsättning/funktionshinder

Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning

Med det avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses uppnådd levnadsålder, samt social identitet med utgångspunkt i ålder.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* avses en särbehandling kopplad till någon av diskrimineringsgrunderna, till exempel ett barns kön eller etnicitet. En *indirekt diskriminering* sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller förfaringsätt som verkar vara neutralt men i praktiken missgynnar ett barn ur ett diskrimineringsperspektiv.

Trakasserier

Trakasserier är en form av diskriminering och innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det kan även vara fråga om ignorering, utfrysning eller att någon visslar, stirrar eller gör kränkande gester och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är en form av diskriminering i diskrimineringslagen och innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexuell jargong.

Tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. De åtgärder som kravet gäller är sådana som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Främjande respektive förebyggande åtgärder

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Det *förebyggande* arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Främjande arbete - vad säger lagen?

Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn eller elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör det främjande arbetet

1. bedrivs systematiskt och långsiktigt, rikta sig till alla samt vara en del i det vardagliga arbetet,
2. baseras på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår och vilka faktorer som skapar en trygg miljö där alla barn och elever blir respekterade som de är,
3. omfatta kompetensutveckling för personalen för att vid behov öka medvetenheten och kunskapen om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
4. innebära att personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som genomsyrar den pedagogiska verksamheten, samt
5. omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas ett uppträdande som utan att ha samband med en diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet. En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan till skillnad från diskriminering ske mellan elever.

Kränkningar kan till exempel vara:

- fysiska (slag, knuffar och negativa fysiska handlingar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykiska (utfrysning, grimaser, blickar, skratta nedlåtande, att alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, telefoner, lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbkommunities).

Mobbning

En person är mobbad om han eller hon upprepade gånger under en viss tid blir utsatt för kränkningar från en eller flera personer.

Utrednings- och åtgärdsskyldighet

Skolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt. Lärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att informera huvudmannen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare/förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när

en elev medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Kartläggning

Då Skolinspektionen visat på att kartläggningen är en av de vanligaste bristerna i skolornas arbete när det gäller likabehandlingsarbetet så följer här nedan en återgivning av Skolverkets allmänna råd om kartläggning.

Enligt skolverkets allmänna råd bör huvudmannen se till att varje verksamhet regelbundet kartlägger och analyserar sin organisation och sina arbetssätt för att försäkra sig om att det inte finns något som leder till eller riskerar att leda till diskriminering eller kränkande behandling.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör i det förebyggande arbetet ingå att

1. regelbundet kartlägga barnens och elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
2. analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
3. i samband med analysen även utvärdera tidigare insatser för att förebygga diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
4. utifrån de identifierade riskerna formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet,
5. planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och bestämma vem som ansvarar för respektive insats, samt se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen av resultaten och när man avgör vilka insatser som ska sättas in.